

1. Polski Ład a kwota wolna od podatku

Wzrost kwoty wolnej od podatku. Obowiązuje ona wyłącznie podatników rozliczających przychody wykazywane na PIT-36 lub PIT-37 opodatkowane według skali podatkowej, czyli na przykład osób zatrudnionych na etacie czy na podstawie umowy zlecenia. Od 2019 roku kwota wolna od podatku wynosiła 8000 zł.

Od 2022 roku kwota wolna od podatku wyniesie natomiast 30 000 zł, a kwota zmniejszająca podatek - 425 zł miesięcznie.

Limit przychodów zwolnionych od podatku 85 528 zł dla:

- osób do 26 r. ż. - wysokość limitu pozostaje bez zmian;
- osób pracujących po osiągnięciu wieku emerytalnego 60/65 lat i nie pobierających świadczeń;
- rodziców co najmniej 4 dzieci;
- osób powracających z zagranicy od 2022 r.

2. Polski Ład a wyższy próg podatkowy

Podniesiony próg podatkowy z 85 528 zł do 120 000 zł. Po zmianach dochody objęte 32-proc. stawką podatku będą dotyczyły tylko tych uzyskanych powyżej 120 000 zł.

Podstawa obliczenia podatku w złotych		Podatek wynosi
Ponad	do	
	120.000	17% minus kwota zmniejszająca 5100 zł
120.000		15 300 zł + 32% nadwyżki ponad 120 000 zł

3. Polski Ład a zmiany w składce zdrowotnej

Obecnie składka zdrowotna wynosi 9 proc. pensji (po odjęciu kwoty składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe), ale 7,75-proc. część składki podlega odliczeniu od podatku. Ustawa to odliczenie likwiduje.

Co ważne, jak tłumaczyło niedawno Ministerstwo Finansów, jeśli pracownik pensję za grudzień 2021 ma otrzymać w styczniu składka na ubezpieczenie zdrowotne nie będzie podlegała odliczeniu na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 2021 roku.

Umowa powołania z obowiązkową składką zdrowotną (umowa z art. 13 pkt 7). Ubezpieczeniu zdrowotnemu będą obowiązkowo podlegać członkowie zarządu powołani aktem powołania, którzy pobierają z tego tytułu wynagrodzenie.

Do końca 2021 r. osoby prowadzące pozarolniczą działalność mogą deklарować do podstawy wymiaru składki zdrowotnej dowolną kwotę, nie niższą jednak niż ustawowe minimum. Najczęściej decydują się na tę minimalną jej wysokość. Od 1 stycznia 2022 r. Polski Ład znacznie zmodyfikuje zasady ustalania podstawy wymiaru składki zdrowotnej dla tych osób, w zależności od formy opodatkowania ich firmowych przychodów.

Skala, liniowy

Zgodnie z przepisami ustawy zwanej Polskim Ładem (Dz. U. z 2021 r. poz. 2105) dla osób prowadzących działalność na podstawie przepisów Prawa przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych, wykonujących wolny zawód, wspólników jednoosobowych spółek z o.o., wspólników spółki jawnej lub partnerskiej oraz osób prowadzących publiczną lub niepubliczną szkołę, inną formę wychowania przedszkolnego, placówkę lub ich zespół, na podstawie przepisów Prawa oświatowego, jeżeli opłacają podatek: według skali podatkowej, liniowy, zostanie wprowadzony rok składkowy trwający od 1 lutego danego roku do 31 stycznia roku następnego.

Wysokość składki zdrowotnej nadal będzie wynosiła 9 proc. podstawy wymiaru, przy czym dla opłacających podatek liniowy - 4,9 proc., jednak nie mniej niż kwota odpowiadająca 9 proc. minimalnej płacy.

Roczną podstawę wymiaru składki zdrowotnej będzie stanowił dla tych osób dochód z prowadzonej działalności ustalony za rok kalendarzowy. Osoba prowadząca działalność ustali go jako różnicę między osiągniętymi przychodami w rozumieniu ustawy o pdof a poniesionymi kosztami uzyskania tych przychodów (KUP), pomniejszoną o kwotę opłaconych w danym roku składek społecznych (tj. emerytalnej, rentowych, chorobowej i wypadkowej), o ile nie zostały zaliczone do KUP. Roczna podstawa obowiązująca w danym roku składkowym nie będzie mogła być niższa od kwoty stanowiącej iloczyn liczby miesięcy podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu w danym roku składkowym i minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w pierwszym dniu roku składkowego (tj. 1 lutego).

W trakcie roku miesięczna składka zdrowotna będzie opłacana od dochodu ustalanego narastająco, tj.:

- w pierwszym miesiącu podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu w danym roku składkowym dochód będzie ustalany jako różnica między osiągniętymi przychodami a poniesionymi KUP i następnie pomniejszany o kwotę składek społecznych opłaconych w tym miesiącu (o ile nie zostały zaliczone do KUP),
- za kolejne miesiące dochód będzie ustalany jako różnica między sumą przychodów osiągniętych od początku roku i sumą KUP poniesionych od początku roku i następnie pomniejszany o sumę dochodów ustalonych za miesiące poprzedzające i o różnicę między sumą składek społecznych zapłaconych od początku roku a sumą składek odliczonych w poprzednich miesiącach (dochód nie będzie mógł być pomniejszony o składki, które zostały zaliczone do KUP).

Ryczałt

Osoby prowadzące działalność wymienioną wcześniej, ale opłacające podatek w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, będą opłacały składkę zdrowotną w wysokości 9% podstawy wymiaru. Jednak wysokość zarówno rocznej, jak miesięcznej podstawy wymiaru tej składki będzie zależała od wysokości firmowych przychodów oraz kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w IV kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku.

Również w ich przypadku po zakończeniu roku trzeba będzie przeprowadzić roczne rozliczenie. Jeśli suma wpłaconych miesięcznych składek będzie wyższa od składki ustalonej od rocznej podstawy, przedsiębiorcy będzie przysługiwał zwrot nadpłaconej składki. W razie natomiast niedopłaty przedsiębiorca będzie musiał ją uiścić w terminie płatności składek za miesiąc, w którym upływa termin złożenia w urzędzie skarbowym zeznania o wysokości uzyskanego przychodu, wysokości dokonanych odliczeń i należnego ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych.

Wysokość przychodu	Roczna podstawa	Miesięczna podstawa
do 60.000 zł	iloczyn liczby miesięcy podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu w roku kalendarzowym i kwoty odpowiadającej 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia	60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia
wyższy niż 60.000 zł i nie wyższy niż 300.000 zł	iloczyn liczby miesięcy podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu w roku kalendarzowym i kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia	kwota przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia
wyższy niż 300.000 zł	iloczyn liczby miesięcy podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu w roku kalendarzowym i kwoty odpowiadającej 180% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia	180% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia

Osoby na karcie i pozostałe

Dla osób prowadzących działalność na podstawie przepisów Prawa przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych lub wykonujących wolny zawód, które opłacają podatek dochodowy w formie karty podatkowej, podstawę wymiaru składki zdrowotnej będzie stanowiła kwota minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu 1 stycznia danego roku.

Pozostałe osoby prowadzące działalność oraz osoby z nimi współpracujące będą opłacały składkę zdrowotną od kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w IV kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku (a nie jak obecnie od kwoty nie niższej niż 75 proc. tego wynagrodzenia).

Zmieniają się także terminy dotyczące wyliczenia wysokości składki zdrowotnej za osoby fizyczne. Przykładowo, składka za marzec będzie płacona od dochodu z lutego, w terminie do 20 kwietnia, za kwiecień od dochodu z marca płatna do 20 maja.

4. Polski Ład a ulga dla klasy średniej

Jednocześnie ustawa wprowadza tak zwaną ulgę dla klasy średniej. Ma ona dotyczyć m.in. osób zatrudnionych na etacie osiągających roczne przychody z umów o pracę w przedziale od 68 412 zł do 133 692 zł.

Dzięki temu - jak zapewniało wcześniej Ministerstwo Finansów w ocenie skutków regulacji - reforma ma być neutralna dla podatników z dochodem od około 6000 do 11 000 zł miesięcznie. W założeniu ulga ma ograniczać negatywne skutki zmian w składce zdrowotnej dla pracowników z tej grupy dochodowej.

Natomiast wynagrodzenie netto lepiej zarabiających pracowników będzie z reguły mniejsze niż dotychczas z uwagi na brak możliwości odliczenia składki zdrowotnej oraz brak zastosowania ulgi dla klasy średniej.

Dodatkowo w ramach tej ulgi wprowadzono podział na osoby mające dochód w przedziale od 5 701 zł do 8 549 zł i druga grupa to osoby z dochodem od 8 549 zł do 11 141 zł. Różnica pomiędzy tymi grupami polega na sposobie wyliczenia ulgi.

Ulga dla osób o dochodach z przedziału do 8 549 zł jest liczona według wzoru: $(\text{przychód} * 6,68\% - 380,50 \text{ zł})$.

Ulga dla osób o dochodach z przedziału od 8 549 zł do 11 141 zł jest liczona według wzoru: $(\text{przychód} * (- 7,35\%) + 819,08\text{zł}) / 0,17$

5. Polski Ład a wynagrodzenie

Jak się więc zmieni kwota netto, czyli "na rękę" pracownika zatrudnionego na etacie przy uwzględnieniu wyższej kwoty wolnej, wyższego progu i zmian w składce zdrowotnej? Z informacji zamieszczonych na rządowych stronach wynika, że najwięcej, bo 154 zł miesięcznie zyskają osoby zarabiające najniższą krajową - od stycznia to będzie 3010 zł brutto miesięcznie. Wraz ze wzrostem zarobków zysk będzie malał. Pracownicy, których obejmie ulga dla klasy średniej, ani nie stracą, ani nie zyskają na zmianach w podatkach.

Niewielkie straty odczują natomiast osoby zarabiające 13 000 zł brutto miesięcznie. Po wejściu w życie zmian podatkowych z Polskiego Ładu w skali miesiąca otrzymają oni "na rękę" o 14,25 zł mniej. Z szacunków wynika, że ponad 163 zł miesięcznie stracą osoby zarabiające 15 000 zł brutto. W przypadku jeszcze wyższych zarobków strata rośnie.

6. Polski Ład a ulga dla pracujących seniorów, czyli tzw. PIT-0 dla emeryta

Kolejną zmianą, która wchodzi w życie 1 stycznia, jest tak zwany PIT-0 dla emeryta - w rzeczywistości to ulga w PIT, która dotyczy osób zatrudnionych na etacie czy pracujących na zleceniach, które mimo osiągnięcia uprawnień do emerytury zrezygnują z jej pobierania i będą dalej aktywne zawodowo.

Pracujący seniorzy, którzy nie będą pobierali emerytury, będą płacić podatek po przekroczeniu 115 528 zł zarobków. Na tę kwotę składa się 30 tys. zł kwoty wolnej i 85 528 zł ulgi.

7. Polski Ład a ulga w PIT dla rodzin cztery plus

Nowa jest też ulga dla rodziców, mających co najmniej 4 dzieci. Rozwiązanie obejmie ich, niezależnie od tego czy są zatrudnieni na etacie, czy są przedsiębiorcami na skali podatkowej, podatku liniowym oraz rozliczającymi się ryczałtem, czy wychowują dzieci razem, czy są samotnymi rodzicami.

Każdy z rodziców w rodzinie posiadającej co najmniej 4 dzieci uzyska odliczenie w kwocie 85 tys. zł, które powiększy kwotę wolną w wysokości 30 tys. zł. Oznacza to że rodzic, który rozlicza się na zasadach ogólnych, nie będzie płacić PIT przy dochodzie do 115 528 zł. Przy wspólnym rozliczeniu małżonków kwota bez PIT wynosić będzie 231 056 zł.

Dla rodzica będącego "singlem" i zarabiającego 100 tys. zł. brutto rocznie, wysokość ulgi wyniesie niecałe 7 tys. zł rocznie. - W przypadku małżeństw o łącznym dochodzie 100 tys. zł brutto rocznie, gdzie tylko jeden małżonek pracuje, ich korzyść z tytułu ulgi wyniesie mniej - bo jedynie ok. 1850 zł. Wynika to z tego, że już do tej pory korzystali oni ze wspólnego rozliczenia małżonków, które do pewnego stopnia niweluje korzyść z nowej ulgi dla rodzin wielodzietnych.

Natomiast w przypadku, gdy oboje małżonków uzyskuje ze stosunku pracy po 100 tys. zł brutto rocznie, czyli ich łączny dochód wyniesie 200 tys. zł (zarabiają po 8-9 tys. zł miesięcznie), korzyść z tej ulgi może wynieść prawie 14 tys. zł w skali całego roku.

8. Polski Ład a ulga dla rodziców samotnie wychowujących dzieci

Polski Ład wprowadzi również zmiany w PIT dla osób samotnie wychowujących dziecko. Obecnie rozliczenie z dzieckiem, które nie ma żadnych dochodów, oznacza, że poziom, od którego zaczyna się drugi próg podatkowy wynosi 171 056 zł (dwukrotność 85 528 zł). Do tego poziomu dochodów całość jest objęta 17-proc. stawką podatku. W przypadku samodzielnego rozliczenia, już po przekroczeniu progu 85 528 zł, rodzic musiałby zapłacić 32-proc. podatek dochodowy.

Od 2022 roku zamiast rozliczenia z dzieckiem pojawi się odliczenie na dziecko w wysokości 1500 zł. zmiana jest oczywiście niekorzystna dla osób samotnie wychowujących dziecko, zwłaszcza dla tych lepiej zarabiających".

W przypadku osoby zarabiającej 80 tys. zł brutto rocznie korzyść ze wspólnego rozliczenia z dzieckiem wynosi w 2021 roku 525 zł. Natomiast osoba z wynagrodzeniem 200 tys. zł brutto rocznie zyskuje na takim rozliczeniu w bieżącym roku ponad 13 tys. zł rocznie. W 2022 r. ta pierwsza osoba, według nowych zasad - czyli przy skorzystaniu z nowego odliczenia - zyska ok. 1 tys. zł rocznie w porównaniu do 2021 r. Z kolei ta druga osoba z zarobkami 200 tys. zł rocznie, według nowych zasad, czyli przy skorzystaniu z nowego odliczenia - straci aż 17 tys. zł w porównaniu do 2021 r.

9. Polski Ład a ulga na dziecko

Osoby samotnie wychowujące dzieci będą mogły oprócz powyższego nowego odliczenia - w wysokości 1500 zł - nadal korzystać z ulgi prorodzinnej, czyli tak zwanej ulgi na dzieci, która obniża ostateczną kwotę podatku. W przypadku samotnego wychowywania jednego dziecka istnieje jednak limit dochodów, jeśli chodzi o możliwość skorzystania z ulgi. Nie można zarabiać rocznie więcej niż 112 000 zł. Gdy dziecko wychowuje para pozamałżeńska, każdy rodzic może indywidualnie skorzystać z ulgi, ale roczne dochody nie mogą przekroczyć 56 tys. zł.

Tutaj ustawa podatkowa z Polskiego Ładu również wprowadza zmiany. Zgodnie bowiem z nowymi przepisami, gdy podatnicy zgodnie z rozstrzygnięciem sądu np. wykonują władzę rodzicielską nad małoletnim naprzemiennie po rozwodzie lub w trakcie separacji, kwotę ulgi podatnicy odliczają w równych częściach.

10. Polski Ład a wspólne rozliczanie PIT przez małżonków

Po wejściu w życie nowych przepisów wspólnie z małżonkiem będzie się można rozliczyć również za rok, w którym zawarto małżeństwo. Pod warunkiem, że zarówno małżeństwo, jak i wspólność majątkowa trwały do końca roku podatkowego.

W tym przypadku również zostanie zastosowana ulga dla klasy średniej. - Ulga dla klasy średniej obejmie każdego z małżonków osobno, gdyż zasadniczo stosuje się ją już w momencie obliczania miesięcznej zaliczki na podatek. Dodatkowo, weryfikuje się ją w zeznaniu rocznym. Ma ona bowiem zastosowanie jedynie w przypadku określonej wysokości dochodów, tj. od 5 701 zł do 11 141 zł miesięcznie. Jednocześnie małżonkowie rozliczający się wspólnie będą mogli w rozliczeniu rocznym odliczyć ulgę dla klasy średniej obliczoną od połowy ich łącznych przychodów.

Nadal bardziej opłacalne będzie rozliczenie się wspólnie z małżonkiem.

Przykładowo, w przypadku małżeństwa, gdzie pracuje jeden małżonek i zarabia 80 tys. zł brutto rocznie, korzyść ze wspólnego rozliczenia z małżonkiem wyniesie w 2022 roku 5100 zł rocznie. Wynika to z wyższej kwoty wolnej, która wyniesie w przyszłym roku 30 tys. zł. Natomiast w przypadku przychodu 200 tys. zł brutto rocznie korzyść z rozliczenia małżeńskiego z niepracującym małżonkiem wyniesie prawie 13 tys. zł. rocznie.

11. Polski Ład a auta służbowe do celów prywatnych

Od nowego roku zmieniają się także zasady ustalania wartości nieodpłatnego świadczenia w przypadku wykorzystywania samochodów służbowych do celów prywatnych. Zgodnie z nowymi regulacjami świadczenie w wysokości 250 zł miesięcznie będzie teraz dotyczyło samochodów o mocy silnika do 60 kilowatów (kW) oraz aut stanowiących pojazd elektryczny lub pojazd napędzany wodorem. Świadczenie w wysokości 400 zł miesięcznie będzie dotyczyło samochodów innych niż wymienione.

Dotychczas do wyliczania świadczenia stosowało się wskaźnik dotyczący pojemności silnika - 1600 cm³. Do końca 2021 roku do tego progu pracownikowi doliczany był przychód w wysokości 250 zł, powyżej - 400 zł miesięcznie.

Przykładowo, po wejściu w życie ustawy podatkowej z Polskiego Ładu, jeżeli pracownik przez 1 miesiąc nieodpłatnie będzie korzystał z samochodu firmowego - o mocy silnika do 60 kW - to wartość nieodpłatnego świadczenia, które stanowi jego przychód, wyniesie 250 zł. Ponieważ jednak zazwyczaj auta służbowe mają większą moc, najczęściej będzie to 400 zł. Od tak powiększonej kwoty będą obliczane składki i podatki.

12. Polski Ład a praca na czarno - zmiany w karach

Zmiany podatkowego z Polskiego Ładu obejmą również pracowników m.in. wykonujących pracę bez nawiązywania stosunku pracy. Zgodnie z Polskim Ładem, przychody pracownika z tytułu nielegalnego zatrudnienia oraz przychody pracownika w części, w jakiej pracodawca nie ujawnił ich właściwym organom państwowym, będą zwolnione z PIT.

W wyniku wprowadzonych zmian taki pracownik nielegalnie zatrudniony oraz pracownik, który otrzymuje część wynagrodzenia 'pod stołem', w przypadku ustalenia takich okoliczności nie będzie ponosił obciążeń podatkowych z tego wynikających.

Konsekwencje w zakresie podatku dochodowego będą natomiast obciążały pracodawcę, polegać będą na doliczeniu do przychodów działalności gospodarczej kwoty odpowiadającej minimalnemu wynagrodzeniu krajowemu, za każdy miesiąc zatrudnienia na czarno, niezależnie od tego czy pracodawca faktycznie wypłacał wynagrodzenie i w jakiej wysokości to wynagrodzenie było wypłacone. Wypłacone wynagrodzenie, pracownikom zatrudnionym na czarno, ale także w przypadku wypłaty „pod stołem”, nie będzie mogło stanowić kosztów uzyskania przychodów.

Również w zakresie składek na ubezpieczenie zdrowotne, w przypadku stwierdzenia nielegalnego zatrudnienia lub zaniżenia podstawy wymiaru składek pracowników, składki należne od wynagrodzenia nielegalnie zatrudnionego pracownika oraz wynagrodzenia wypłacanego "pod stołem" będą w całości finansowane przez pracodawcę. Dzięki tej zmianie pracownik zachowa prawo do ubezpieczenia zdrowotnego, mimo że składki będą finansowane przez pracodawcę.

13. Polski Ład a zmiana limitu obrotu gotówkowego do 8 000 zł.

Od 1 stycznia 2022 roku dokonywanie lub przyjmowanie płatności związanych z wykonywaną działalnością gospodarczą musi następować za pośrednictwem rachunku płatniczego przedsiębiorcy w każdym przypadku, gdy:

stroną transakcji, z której wynika płatność, jest inny przedsiębiorca

oraz jednorazowa wartość transakcji, bez względu na liczbę wynikających z niej płatności, przekracza 8000 zł lub równowartość tej kwoty, przy czym transakcje w walutach obcych przelicza się na złote według średniego kursu walut obcych ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień dokonania transakcji.

Nowy limit transakcji gotówkowych a koszty podatkowe od 2022 roku z uwzględnieniem Polskiego Ładu

Art. 19 ustawy Prawo przedsiębiorców jest ściśle powiązany z art. 22p ustawy o PIT – jak wskazuje ust. 1 oraz ust. 2 przywołanego artykułu, przedsiębiorcy prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą nie będą mogli, począwszy od stycznia 2022 roku, zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów wydatku w tej części, w jakiej kwota transakcji przekraczająca 8000 zł nie nastąpiła za pośrednictwem rachunku bankowego.

Od stycznia 2022 roku należy pamiętać, że:

jeśli cała płatność do transakcji na kwotę powyżej 8000 zł zostanie dokonana gotówką, to wydatek ten w całości nie będzie stanowił kosztu;

płatność gotówką do transakcji w kwocie do 8000 zł stanowi koszt podatkowy.

Jeśli podatnik począwszy od 2022 roku zaliczy do kosztów uzyskania przychodów kwotę powyżej 8000 zł, a następnie dokona płatności gotówką, wówczas jest zobowiązany do:

zmniejszenia kosztów uzyskania przychodów

lub zwiększenia przychodów (jedynie w przypadku, gdy nie ma możliwości zmniejszenia kosztów)

– w miesiącu, w którym odpowiednio dokonano płatności bez pośrednictwa rachunku płatniczego, został zlecony przelew albo płatność została dokonana z pominięciem mechanizmu podzielonej płatności.

Wydatki powyżej 8000 zł uregulowane gotówką nie będą stanowiły kosztu podatkowego również w przypadku:

nabycia lub wytworzenia środków trwałych albo nabycia wartości niematerialnych i prawnych;

dokonania płatności po likwidacji pozarolniczej działalności gospodarczej;

dokonania płatności po zmianie formy opodatkowania na zryczałtowaną formę opodatkowania.

Wówczas zwiększenie przychodów lub zmniejszenie kosztów następuje za dany rok podatkowy, w którym nastąpiła likwidacja działalności gospodarczej.

Natomiast w przypadku zmiany formy opodatkowania na zryczałtowaną – za poprzedni rok podatkowy poprzedzający zmianę formy opodatkowania.

14. Polski Ład a limit płatności dla konsumentów

Od stycznia 2022 r. ustawa wdrażająca tzw. Polski Ład wprowadza po raz pierwszy limit płatności gotówkowych dla konsumentów (podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej) do kwoty 20 000 zł.

15. Zmiany w Ustawie zasiłkowej

- Prawo do świadczeń mimo spóźnienia w opłacaniu składek

Od 1 stycznia 2022 r. zacznie obowiązywać istotna zmiana dotycząca dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, którym są objęte m.in. osoby prowadzące działalność gospodarczą. Od nowego roku ubezpieczenie to nie ustanie z powodu nieterminowego opłacenia składek. Oznacza to, że przedsiębiorcy będą mogli otrzymać świadczenia z ubezpieczenia chorobowego również gdy opłacą składki po terminie. Nie będą już musieli składać do ZUS wniosków o wyrażenie zgody na opłacenie składek po terminie.

Nowe przepisy umożliwią nabycie prawa do zasiłku osobom, które będą niezdolne do pracy w okresie, za który będą miały zaległości z tytułu składek w kwocie wyższej niż 1 proc. minimalnego wynagrodzenia (w 2022 r. - 30,10 zł). Nabędą prawo do zasiłku po spłacie zadłużenia. Jeżeli jednak nie uregulują zadłużenia w ciągu 6 miesięcy od dnia powstania prawa do świadczenia, prawo to przedawni się. Przeszkodą w wypłacie zasiłku nie będzie natomiast zadłużenie wynoszące maksymalnie 1 proc. minimalnego wynagrodzenia.

- Wyższy zasiłek za okres pobytu w szpitalu

Obecnie zasiłek chorobowy za okres pobytu w szpitalu wynosi co do zasady 70 proc. podstawy wymiaru zasiłku. Od nowego roku miesięczny zasiłek chorobowy będzie przysługiwał w wysokości 80 proc.

- Ponowne ustalenie podstawy wymiaru zasiłku

Kolejna zmiana dotyczy ustalania podstawy wymiaru zasiłku. Nie trzeba będzie ustalać jej na nowo, jeżeli między okresami pobierania zasiłków (bez względu na ich rodzaj) nie było przerwy albo przerwa była krótsza niż miesiąc kalendarzowy. Obecnie podstawę wymiaru oblicza się na nowo, jeżeli przerwa w pobieraniu zasiłków wynosi co najmniej 3 miesiące kalendarzowe.

- Prostsze zasady ustalania okresu zasiłkowego

Okres zasiłkowy wynosi standardowo 182 dni i określa łączny czas, przez który można pobierać zasiłek chorobowy. Do tego samego okresu zasiłkowego wlicza się wszystkie nieprzerwane okresy niezdolności do pracy, nawet jeżeli są spowodowane różnymi przyczynami.

Obecnie, jeśli są przerwy w niezdolności do pracy, do okresu zasiłkowego wlicza się poprzednią niezdolność do pracy o ile jest ona spowodowana tą samą chorobą, a przerwa nie przekracza 60 dni.

Od nowego roku nie będzie miała znaczenia przyczyna niezdolności do pracy przed i po przerwie. Jednak do okresu zasiłkowego nie będą wliczane okresy niezdolności do pracy przypadające przed przerwą wynoszącą do 60 dni, jeżeli po przerwie niezdolność do pracy wystąpi w trakcie ciąży.

- Krótszy okres zasiłku po ustaniu ubezpieczenia

Według nowych przepisów zasiłek chorobowy po ustaniu ubezpieczenia będzie można pobierać do 91 dni. Ta zasada nie będzie dotyczyła osób chorych na gruźlicę, niezdolnych do pracy w okresie ciąży i niezdolnych do pracy wskutek poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów.

Osoba, która wykorzysta zasiłek chorobowy przez maksymalny okres a nadal będzie niezdolna do pracy, będzie mogła tak jak obecnie wystąpić o świadczenie rehabilitacyjne. Może je otrzymywać maksymalnie przez 12 miesięcy, jeśli rokuje odzyskanie zdolności do pracy po dalszym leczeniu lub rehabilitacji.

- Macierzyński w razie śmierci pracodawcy

Prawo do zasiłku macierzyńskiego uzyskają od 2022 r. kobiety, które urodzą dziecko po ustaniu ubezpieczenia, jeśli ubezpieczenie to ustanie z powodu śmierci pracodawcy. Dotychczas nie miały w takiej sytuacji prawa do zasiłku. Jeśli umowa o pracę wygaśnie z powodu śmierci pracodawcy, to do dnia porodu kobieta będzie otrzymywać zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego.

16. Zmiany w deklaracjach ZUS

Projekt rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej zmieniającego rozporządzenie w sprawie określenia wzorów zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, imiennych raportów miesięcznych i imiennych raportów miesięcznych korygujących, zgłoszeń płatnika składek, deklaracji rozliczeniowych i deklaracji rozliczeniowych korygujących, zgłoszeń danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, raportów informacyjnych, oświadczeń o zamiarze przekazania raportów informacyjnych, informacji o zawartych umowach o dzieło oraz innych dokumentów.

Według nowego projektu zmianie mają ulec deklaracje ZUS DRA i RCA, ma również zostać wycofany raport ZUS RZA.